

Toespraak de heer Erry Stoové 2017

**Nationale Herdenking
15 augustus 1945**

Excellenties, Geachte aanwezigen,

Het is mij een grote eer u welkom te mogen heten op de Nationale Herdenking bij het Indisch Monument, waarbij wij stil staan bij het einde van de Tweede Wereldoorlog op 15 augustus 1945.

De dichter Khoe Wie Hin uit Jakarta betitelde het tijdperk van de Tweede Wereldoorlog ooit als het tijdperk van de kentering.

Als een periode van grote veranderingen. Een periode met grote gevolgen – tot op de dag van vandaag – voor individuen en voor de wereld, voor de Nederlands-Indische en de Indonesische samenleving.

Vanwege al het geweld en de wreedheid, zowel binnen als buiten de kampen. Vanwege krijgsgevangenschap en dwangarbeid.

Alle gemeenschappen van Nederlands-Indië werden daardoor hard getroffen. Daarom herdenken wij ook nadrukkelijk alle slachtoffers van de Japanse bezetting. Dit jaar hebben wij gekozen voor het thema "Over Leven".

Dit thema gaat over de verhalen van overlevenden en over hen die het leven lieten.

Bijvoorbeeld het verhaal van de 750 oorlogswezen die de oorlog uitkwamen zonder vader en moeder. Zij staan symbool voor al die kinderen, de ouderen van nu, die de enorme last van de oorlog als kind hebben moeten dragen.

Kinderen die van nabij de dreiging en het geweld van een oorlog hebben gevoeld.

Zes van de kinderen van toen, uit één gezin, Truida van 12, Piet van 9, Ina van 8, Wicher van 7, Jan van 5 en Sjouke van toen 4 jaar zullen straks een krans leggen.

Zij gingen de vrijheid op 15 augustus noodgedwongen tegemoet zonder ouders. Moeder Bergsma-Duran overleed door uitputting op 4 september 1945.

De marine officier Wicher Bergsma is op 1 december 1944 door de Japanners gefusilleerd.

Hun broertje Kees van 9 heeft het kamp, door een noodlottig ongeval, niet overleefd.

Hun verhaal en de verhalen van hun generatie zullen voortleven.

Nu ook met uitdrukkelijke steun van de Nederlandse regering, vastgelegd in een brief van 11 augustus van staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer over de "collectieve erkenning".

Met extra aandacht voor zorg;

Met verbreding en verjonging van de herdenking;

Met een pleisterplaats voor de gehele Nederlands-Indische gemeenschap, in een hernieuwd Indisch Herinneringscentrum hier in Den Haag;

Wij zijn de staatssecretaris dank verschuldigd voor dit historisch belangrijke initiatief. Opdat nooit vergeten wordt wat ons hier bracht.

Dan kunnen volgende generaties de verhalen oppakken en weer doorvertellen. Het is ook een deel van hun geschiedenis.

Net zoals deze Nationale Herdenking ook de herdenking zal worden van de volgende generatie.

Stap voor stap gaan wij die richting op.

Ik wens u een troostrijke herdenking toe in grote verbondenheid.